

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра новітньої історії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заслушник декана з
науково-педагогічної та навчальної роботи

« 29 » 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія українського мистецтва ХХ-ХХІ століття

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **032 Історія та археологія**
освітній рівень **Перший (бакалаврський)**
освітня програма **Історія України та культурна антропологія
(з поглибленим вивченням іноземних мов)**
вибірковий блок **Історія України в новітню добу: людина, суспільство,
держава**
вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021 /2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Петасюк Олена Іванівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії України

Пролонговано: на 20 22 /20 23 н.р. (підпис, ПІБ, дата)

на 20 ___ /20 ___ н.р. (підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Петасюк О. І. канд. іст. наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри новітньої історії України

(підпис) (Пижик А.М.)
(прізвище та ініціали)

Протокол № 11 від «29» серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії
(підпис) (Терес Н.В.)
прізвище та ініціали

1. Мета дисципліни – висвітлення гуманістичного змісту українського мистецтва, його значення для національного самоусвідомлення поколінь українського народу; формування у студентів цілісного погляду на українське мистецтво у європейському та світовому контекстах.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* сучасні методи історичного пізнання; історичний термінологічно-понятійний апарат; характер і особливості культурного розвитку України та світу.

2. *Вміти* самостійно поглиблювати свої знання шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних технічних засобів; науково оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історично - культурному процесі, подіях і явищах.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Концептуальна ідея – висвітлення поступу українського мистецтва, його значення для ідентифікації поколінь українців; з'ясування людського фактору у мистецькому розвитку. Вивчення відбувається як за проблемно-хронологічним методом (напрями: живопис, графіка, пластичне, тонічне мистецтво, комбіновані напрями, до прикладу театр, кінематографія; за певною тематикою: напр. «українське мистецтво у гібридній війні», «історично-культурницький інтернет-мем»; так і за запропонованими студентами формами (дискусійні майданчики у форматі круглих столів; екскурсії; презентації, інтернет-конференції тощо).

Навчальна дисципліна складається із 2-х блоків. Кожен блок включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

4. Завдання (навчальні цілі) - здатність у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки; формування вмінь студентів системно й історично аналізувати матеріальні і духовні явища культури; вироблення навичок компаративного бачення світових процесів; порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми; критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності; сприяння усвідомленню сутності культурних процесів та явищ; персоніфікація історії мистецтва.

Фахові компетентності – здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини; здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища; здатність висловлювати і обґрунтовувати свою позицію з питань відродження і розвитку української держави в новітню добу; володіння навичками аналізу основних тенденцій розвитку українського суспільства впродовж ХХ – на початку ХХІ століть.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів розвитку культури	лекція	Іспит, набрання не менше 60% балів	10%
1.2	Знати основні тенденції мистецького розвитку в конкретний історичний період	лекція	Іспит, набрання не менше 60% балів	5%
1.3	Знати найважливіші факти, події та процеси історії мистецтва	Лекція, самостійна робота	К / Р, 60% правильних відповідей; Іспит, набрання не менше 60% балів	15%
2.1	Вміти всебічно розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і наукової літератури	Семінарське заняття	Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті; Іспит, набрання не менше 60% балів	15%
2.2	Вміти інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел	Семінарське заняття	Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті	10%
2.3	Вміти досліджувати життя та діяльність певних митців у контексті їхньої історичної доби	Самостійна робота	Тест, 60% правильних відповідей	5%
2.4	Вміти робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи	Семінарське заняття	Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті	10%
2.5	Вміти виявляти закономірності та особливості національного та зарубіжного мистецтва та їх взаємозалежності у процесі історичного розвитку	Семінарське заняття	Робота на семінарському занятті; набрання балів на кожному семінарському занятті. Іспит, набрання не менше 60% балів	15%
2.6	Вміти виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації	Самостійна робота	Тест, 60% правильних відповідей	5%
4.1	Прийняти і обґрунтувати рішення, що дозволяють виявляти спільні й відмінні риси в підходах українських і зарубіжних істориків до історії мистецтва	Лекція, самостійна робота	Іспит, набрання не менше 60% балів	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	4.1
Програмні результати навчання(з опису освітньої програми)										
Знати основні теоретичні проблеми сучасної культурної антропології, визначати вплив культури на різні аспекти суспільного життя людини в різні історичні періоди	+	+	+							
Знати особливості суспільно-політичних та національно-культурних процесів в радянській Україні за доби тоталітаризму					+			+		+
Знати найважливіші події та аналізувати процеси державотворення в сучасній Україні.				+		+	+		+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота (тест) 1 та 2: РН1.3 — 10 балів/6 балів*.

2. Робота на семінарських заняттях: РН2.1, РН2.2, РН2.4, РН2.5 - 40 балів/24 бали*.

3. Самостійна робота: РН2.3, РН2.6 – 10 /6 балів*

*максимальний бал/пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання - іспит;

- максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом - **40 балів**;

- результати навчання які будуть оцінюватись – знання наукової хронології, періодизацію і характеристику основних етапів історії мистецтва, основні тенденції, закономірності культурно-історичного розвитку в конкретні історичні періоди, найважливіших фактів, подій та процесів історії мистецтва, вміння всебічно розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел і наукової літератури, з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями та культурними явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них, виявляти спільні й відмінні риси в підходах українських і зарубіжних істориків до історії мистецтва;

- форма проведення і види завдань – **письмовий іспит**, в білеті 2 запитання, які потребують розгорнутої відповіді (кожна відповідь на запитання оцінюється від 0 до 20 балів);

- Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит **не може бути меншою 24 балів**.

- Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав **менше ніж 36 балів**.

7.2 Організація оцінювання:

Оцінювання студентів здійснюється у двох формах: поточний контроль (робота на семінарських заняттях, контрольна робота) і підсумковий контроль (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, поточний контроль 60 балів; підсумковий контроль – 40 балів).

Блок 1. Основи теорії, предмет, методологія, історіографія історії українського мистецтва. Розвиток пластичного і образотворчого мистецтва в Україні протягом ХХ-ХХІ ст.			Блок 2. Історія українського тонічного мистецтва ХХ – ХХІ ст. Театральне та кіномистецтво в Україні.			Іспит
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів
Семінарські заняття	Самостійна робота	Контрольна робота (тест)	Семінарські заняття	Самостійна робота	Контрольна робота (тест)	
20 максимум	5 максимум	5 максимум	20 максимум	5 максимум	5 максимум	
12 мінімум	3 мінімум	3 мінімум	12 мінімум	3 мінімум	3 мінімум	24 мінімум

Перелік видів аудиторної роботи на семінарських заняттях та їх оцінка (в балах)

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **12-ти бальною**, яка в подальшому переводиться в залікові бали. Результати роботи на семінарському занятті оголошуються студентам індивідуально після кожного семінарського заняття.

<i>Види роботи на семінарському занятті</i>	<i>Min. – _ балів</i>	<i>Max. – _ бали</i>
Доповідь на семінарському занятті	1	5
Доповнення на семінарському занятті	1	3
Участь у дискусії на семінарському занятті	1	3
Узагальнення, підведення підсумку семінарського заняття	1	2
Письмова самостійна робота на семінарському занятті	1	5
Експрес-контроль на семінарському занятті	-	1

Таблиця переведення балів за роботу на семінарських заняттях у залікові бали
(на першому вступному занятті – ознайомлення із кейсом завдань, оцінювання відсутнє).

Залікові бали	Набрана кількість балів за 8 занять
20	96-92
19	91-87
18	86-82
17	81-77
16	76-72
15	71-67
14	67-63
13	62-58
12	57-53
<i>11 балів та менше не зараховуються оскільки становлять менше 60%</i>	

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми дисципліни в цілому, так і деяких розділів тем. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі

контрольної роботи на останньому семінарі з 1 та 2 блоків дисципліни. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи у тестовій формі (від 0 до 5 балів):

12 запитань

- а) вірна відповідь на одне запитання – 1 бал;
- б) невірна відповідь – 0 балів.

Таблиця переведення тестових балів за самостійну роботу в залікові бали

Бали за самостійну роботу за результатами тестування	Залікові бали
11-12	5
9-10	4
7-8	3
5-6	2
3-4	1
0-2	0

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

По завершенні вивчення кожного змістової частини студент пише контрольну роботу (тест). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. Контрольна робота проводиться у письмовій тестовій формі і виконується на останній лекції із кожної змістової частини курсу. Максимальна кількість балів, яку можна набрати за контрольну роботу - 5 балів.

Студент, який з поважної причини пропустив контрольну роботу, зобов'язаний надати відповідний документ і викладач за погодженням з деканатом призначає нову дату її проведення.

Критерії оцінювання контрольної роботи у тестовій формі: 24 запитання

- а) вірна відповідь на одне запитання – 1 бал;
- б) невірна відповідь, відсутність відповіді – 0 балів.

Таблиця переведення балів за модульний контроль у залікові бали

Бали за результатами //тестового модульного контролю	Залікові бали
21-24	5
17-20	4
13-16	3
9-12	2
5-8	1
0-4	0

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль знань студентів у формі іспиту

Екзаменаційний білет з дисципліни «Історія українського мистецтва XX-XXI ст.» містить 2 питання, які оцінюються у діапазоні від 0 до 20 балів).

Критерії оцінок з окремих екзаменаційних завдань:

- глибоке, теоретично обґрунтоване, фактологічно наповнене розкриття питання – **18- 20 балів**;
- розкриття питання з фактологічною аргументацією – **15-17 балів**;
- неповне розкриття питання – **12-14 балів**;
- висвітлення окремого аспекту питання – **1-11 балів**;
- відсутність відповіді з питання – **0 балів**.

Студент, який дав відповідь на всі питання екзаменаційного білету і набрав не менше 24 балів додає у свій актив певну суму балів, яка додається до балів набраних студентом за результатами поточного контролю.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум* – **36 балів** необхідно у визначені викладачами дні пройти співбесіду з пропущених семінарських занять і лекцій з тим, щоб набрати критичний мінімум і допуститися до перескладання іспиту.

При простому розрахунку отримаємо:

	Блок 1	Блок 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
Блок 1.				
Основи теорії, предмет, методологія, історіографія історії українського мистецтва. Розвиток пластичного і образотворчого мистецтва в Україні протягом ХХ- ХХІ ст.				
1	Тема 1. Вступ. Предмет та завдання курсу. Понятійний апарат. Історіографія.	2	2	6
2	Тема 2. Українська архітектура.	2	2	6
3.	Тема 3. Українська скульптура.	2	2	6
4	Тема 4. Український живопис та графіка	3	4	8
	<i>Модульна контрольна робота 1</i>	1		
Блок 2.				
Історія українського тонічного мистецтва ХХ-ХХІ ст. Театральне та кіномистецтво в Україні.				
5	Тема 5. Музика в Україні.	2	2	8
6	Тема 6. Українська література.	2	2	6
7	Тема 7. Театральне мистецтво в Україні.	2	2	6
8	Тема 8. Кіномистецтво України.	3	2	6
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>	1		
	Всього за семестр	20	18	52

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – **20 год.** Семінари – **18 год.** Самостійна робота – **52 год.**

9. Рекомендована література та джерела:

1. Грінченко М. Історія української музики / Микола Грінченко; [складали: І. Іванов та ін.]. – Київ: Спілка, 1922. – 278, X с. : іл.// *Електронна бібліотека «Україніка»*. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004375>
2. Історія українського мистецтва : у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник ; НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. - Київ : [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006 - 2011. Т. 5 : Мистецтво ХХ століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. – 2007. – 1047 с.
3. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. – К.: Либідь, 1994. – 656 с.
4. Історія української культури: у 5 т., 9 кн. / ред. кол.: Скрипник Г.А., Пилипчук Р.Я., Рубан В.В., Пономар Л.Г. [та ін.]. – К., 2001 – 2013.
5. Калакура Я.С., Рафальський О.О., М.Ф. Юрій. Українська культура: цивілізаційний вимір. / Я.С. Калакура, О.О. Рафальський, М.Ф. Юрій. – К.: ПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. – 496 с.
6. Петасюк О. І. Сторінки історії українського мистецтва. К.: «Аграр Медіа Груп», 2014. – 52 с.
7. Попович М. В. Нарис історії культури України. - К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
8. Рудницька О. П. Українське мистецтво у полікультурному просторі: Навчальний посібник. – Київ: «ЕксОб», 2000. – 208 с.
9. Українська культура: історія і сучасність / За редакцією Черепанової С.О. – Львів: Світоч, 1994. – 456 с.
10. Українська культура: Лекції за ред. Дмитра Антоновича. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.

Додаткова література:

1. Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин. – К.: Дніпро, 1993. – 447 с.
2. Гундорова Т. «Внутрішня колонізація» – повторна колонізація. *Критика*. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/vnutrishnya-kolonizatsiya-povturna-kolonizatsiya?page=2> .
3. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? *Ізборнік*. URL: <http://litopys.org.ua/idzuba/dz.htm>
4. Дзюба І. М. Чорний романтик Сергій Жадан / Іван Дзюба. — К.: Либідь, 2017. — 112 с.
5. Забужко О. Музей покинутих секретів: Роман / О. Забужко. — Вид. 2-е, доп. — К.: Факт, 2009. — 832 с.
6. Маланюк Є. Книга спостережень. – Київ: «Атіка», 1995. – 236 с.
7. Масненко В. Саморефлексія української літератури як національної (від Тараса Шевченка до “Української хати”) / В. Масненко // У кігтях двоглавих орлів. Творення модерної нації. Україна під скіпетрами Романових і Габсбургів. — Харків: Клуб Сімейного дозвілля”, 2016. — 352 с.
8. Мистецтво України: Біограф. довідн. / Упор. А. Кудрицький та інш. – К., 1997. – 700с.
9. Петасюк О. І. Загальнолюдські цінності та національний бекграунд: історично-культурологічний аспект. Вісник Львівського університету. Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2019. Випуск 22. Серія філос.-політолог. студії. 250 с. С. 183-188.
10. Петасюк О. І. Історична місія пророка (до 160-х роковин смерті Тараса Шевченка). Вчені записки Таврійського університету імені В. І. Вернадського. Серія «Історичні науки». Т. 32 (71). № 1. 2021. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 198 с. С.191-196.
11. Петасюк О. І. Київська Академія мистецтв у державному відродженні 1917 року.// Другі киевознавчі читання : історія та етнокультура. До 100-річчя Української революції 1917-1921 рр. Збірник матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 29 березня 2017). – К.: «Фоліант», 2017. – 502 с.
12. Петасюк О. І. Митець та місто: Київ Олександра Архипенка // «Історико-культурний туризм: український та світовий досвід». Збірник матеріалів Міжнародної наукової

конференції, (Київ, 5 квітня 2019 р.) / Редкол.: О. П. Реєнт (голова), В. П. Капелюшний, І. К. Патриляк, О. П. Гончаров, Н. В. Терес. – К.: «Фоліант», 2019. – 331 с.

13. Петасюк О. І. Феномен «розстріляного відродження» (до 80 роковин розстрілів в урочищі Сандармох). Вісник КНУ імені Шевченка. Серія «Історія». – К., 2017. – №1(132). – 86 с. – с. 39-42.

14. Петасюк О. Історія в художній літературі: Український досвід. Актуальні акценти. – К.: ТОВ «Видавництво “Кліо” », 2018. – 48 с.

15. Самі про себе : Автобіографії українських митців 1920-х років / Упорядник Раїса Мовчан. — К.: ТОВ “Видавництво “Кліо”, 2015. — 640 с.

16. Сверстюк Є. Блудні сини України. – Київ, 1993. – 256 с.

17. Семесюк І. Щоденник україножера / І. Семесюк. — К.: Гнозис, 2014. — 162с.

18. Словник УА. Портал української мови та культури. URL: <https://slovnyk.ua/>

19. Тисяча років української культури = One thousand years of Ukrainian culture : істор. огляд культ. процесу / Мирослав Семчишин; Наук. т-во ім. Шевченка. – Нью-Йорк; Париж; Торонто: [б. в.], 1985. – 550 с. : іл. – (Бібліотека українознавства ; том 52). Електронна бібліотека «Україніка». URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000013020>

20. Янкова Н. Історичні коди у творчості Михайла Грушевського : монографія / Надія Янкова. — К. : ВЦ “Академія”, 2013. — 160 с.

10. Додаткові ресурси:

<http://novitukr.history.knu.ua/> - кафедра новітньої історії України

<http://um.etnolog.org.ua/> - *Українське мистецтвознавство*, науковий журнал Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

<https://suspilne.media/culture/> - Суспільне. Культура